

Ефективність діяльності підприємства є складною функцією витрат. Часто збільшення інформаційних витрат призводить до зростання ефективності і прибутковості господарської одиниці. Інформаційні витрати тягнуть за собою трансакційні витрати.

Трансакційні витрати обігу є центральною категорією інституційної економіки і пов'язані зі здійсненням операцій в умовах ринку. Ефективність економічних зв'язків визначається зазвичай такими типами трансакційних витрат: витрати, що пов'язані з пошуком інформації про ринки і про умови, що складаються на них щодо руху товарів і послуг; витрати з визначення умов і оформлення угод; витрати з визначення якості товарів, витрати на розробку системи стандартів, на охорону фірмових знаків і т. ін.; витрати з захисту правового режиму за допомогою юридичної системи; витрати, що виникають внаслідок необдуманого чи опортуністичного поведінки на ринку.

Інформатизація спричиняє великий вплив на бізнес на всіх рівнях, починаючи з глобального (наприклад, діяльність ТНК або міжнародних електронних систем) і закінчуючи мікрорівнем (діяльність компаній місцевого значення, які використовують ПК у виробництві, обліку і т.ін.). Нові інформаційні технології застосовуються практично у всіх сферах бізнесу, перш за все в області фінансів, контролю і автоматизації виробництва, конструювання та прогнозування, планування, розподілу ресурсів, маркетингу та торгівлі, транспорту і комунікацій. Інформаційні технології істотно впливають на формування і ефективність роботи організаційних структур і процедур.

Література:

1. Капелюшников Р. Категория трансакционных издержек. URL: auditorium.ru/books/591/malahov.pdf (дата звернення: 15.01.2019).
2. Яковлев А. Раскрытие информации о предприятиях и проблемы классификации неденежных трансакций. *Вопросы экономики*. № 5. С. 91-102.
3. Мищенко А. Эффективность товарного обращения и трансакционные издержки. *Экономист*. 2000. № 9. С.75-80.
4. Малахов С. Трансакционные издержки, экономический рост и предложение труда. *Вопросы экономики*. 2003. № 9. С. 49-61.

ЛОГІСТИЧНІ ВИТРАТИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ

Бондаренко А.В.

*Науковий керівник: Ачкасова Л.М., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У сучасних умовах у межах логістичних систем значно зростає роль фінансових ресурсів. Це обумовлюється необхідністю постійної оцінки фінансових можливостей логістичної системи у процесі виконання її

елементами логістичних операцій, направлених на забезпечення її ефективного функціонування.

Це вимагає переосмислення та методологічного обґрунтування окремих аспектів концепції логістичного управління у напрямку відведення в ній ключової ролі фінансовим потокам.

Логістичні операції, що здійснюються в межах логістичних систем, спрямовані на управління фінансовими потоками та пов'язані з відповідними логістичними витратами. Планування логістичних витрат має здійснюватися по всьому логістичному ланцюзі, а їх аналіз та управлінські рішення щодо оптимізації мають відображати повну їх структуру [1, С.7].

При цьому даний процес має починатися з прогнозування фінансових логістичних потоків, оскільки ще на першому етапі бюджетування відображається очікуваний їх рух. У цьому напрямку важливим є класифікація видів логістичних витрат, що можуть виникати у процесі управління грошовими, матеріальними, інформаційними потоками.

Сучасними теоретиками і практиками видам логістичних витрат приділяється досить значна увага. При цьому науковцями не повною мірою відображаються взаємозв'язки, що існують між видами логістичних потоків, не приділяється увага особливостям виникнення таких витрат в логістичних системах, не враховується те, що основний фінансовий логістичний потік генерується операційною діяльністю підприємства, яка інтегрує в собі грошову, матеріальну, інформаційну його форми.

Зазначене дозволяє зробити висновок, що логістичні витрати у процесі управління фінансовими логістичними потоками поділяються на такі складові: витрати на управління грошовими потоками; витрати на управління матеріальними потоками, витрати на управління інформаційними потоками. Найбільша їх частка притаманна операційній діяльності. Це свідчить про те, що об'єктом управління є оборотні активи, динамічний характер яких має всі ознаки поточкових процесів.

Враховуючи такий стан речей, витрати на управління логістичними потоками доцільно розглядати в межах операційної діяльності.

Утримання підприємством грошових коштів та управління ними також передбачає наявність певних видів витрат. Доцільно витрати підприємства, які виникають у процесі управління грошовими коштами поділити на дві частини: витрати зумовлені надлишком грошових коштів та витрати зумовлені нестачею грошових коштів. Витрати зумовлені надлишком грошових коштів доцільно поділяти на дві складових: 1) витрати втрачених можливостей та 2) витрати знецінення грошових коштів.

Витрати втрачених можливостей є грошовими сумами, які втрачає логістична система в результаті невикористання надлишкових грошових коштів альтернативними шляхами. Вони відповідають процентам, які б отримала логістична у разі розміщення тимчасово вільних грошових коштів у поточних фінансових інвестиціях або у разі їх використання в інших цілях, що сприяло б отриманню додаткових економічних вигод.

Витрати знецінення грошових коштів відображають втрати логістичної системи внаслідок впливу на грошові кошти інфляційних процесів, що відбуваються в економіці країни.

До витрат, зумовлених нестачею грошових коштів, слід відносити такі види витрат [2, С.17]:

- 1) витрати поточних зобов'язань,
- 2) витрати перетворення поточних фінансових інвестицій у грошові кошти;
- 3) витрати непередбачуваних потреб.

Витрати поточних зобов'язань визначають втрати, які несе логістична система у випадку недостатності у його розпорядженні грошових коштів та неможливості виконання зобов'язань перед постачальниками, працівниками підприємства, іншими контрагентами. Витрати перетворення поточних фінансових інвестицій у грошові кошти є грошовими сумами, які несе логістична система, переводячи поточні фінансові інвестиції у грошові кошти.

Логістичні витрати на управління інформаційними потоками логістичної системи включають витрати пов'язані з пошуком потенційних постачальників і покупців, веденням переговорів, обговоренням і підписанням контрактів, укладенням, виконанням, захистом угод з елементами логістичної інфраструктури [3, С. 80]. Слід зазначити, що впровадження логістичних підходів на вітчизняних підприємствах виявив недостатність і несвоєчасність інформації про витрати на управління інформаційними потоками. Це вимагає удосконалення традиційних систем обліку у напряму ідентифікації зазначених видів витрат [4, С. 54].

Таким чином, ідентифікація витрат, з якими зустрічаються вітчизняні підприємства у процесі формування логістичних систем та управління їх фінансовими потоками, забезпечує врахування взаємозв'язку між матеріальними, грошовими, інформаційними потоками, що дозволяє вибрати правильну стратегію управління шляхом застосування сучасних методів їх ефективного формування та використання [5, С. 23].

На сучасному етапі вдосконалення управління фінансовими потоками на вітчизняних підприємствах обумовлюється специфікою їх функціонування, має здійснюватися на основі врахування особливостей виникнення витрат на управління матеріальними, грошовими, інформаційними потоками, а також базуватися на раціональному поєднанні механізмів раціонального управління ними.

Література:

1. Баранець Г.В. Управління матеріальними та фінансовими потоками підприємства на основі логістичного підходу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами». Донецьк, 2007. 22 с.
2. Бланк И.А. Управление активами. К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. 720 с.

3. Бродецкий Г.Л. Системный анализ в логистике. Выбор в условиях неопределенности. М.: Academia, 2010. 336 с.

4. Виговська В.В. Управління фінансовими ресурсами суб'єктів малого підприємництва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит». К., 2006. 22 с.

5. Виноградова Е.В., Ластовенко А.В., Белопольская Т.В. Оптимизация управления денежными потоками предприятия: монография. Донецк: ДонНУЕТ, 2007. 194 с.

ГРОШОВІ ВІДНОСИНИ ТА РІЗНОВИДИ ГРОШЕЙ В УКРАЇНІ

Бугаєвський М.С.

Науковий керівник: Курденко О.В, асистент

Харківський національний університет радіоелектроніки

Неодмінним атрибутом будь-якого суспільства, який характеризує певну стадію його розвитку є гроші. Поява грошей – це природний результат людського співіснування.

Гроші є основою будь-якої економіки, забезпечують життєдіяльність кожної з ринкових структур, сприяють подальшому розвитку процесу суспільного відтворення матеріальних та нематеріальних благ, їх виробництву, обміну, розподілу та споживанню. Грошові відносини є найскладнішим елементом ринку.

Сучасні паперові гроші належать до кредитних грошей, тому що розвиваються на кредитній основі. Кредитні гроші є неповноцінними знаками вартості, які виникли і функціонують в обігу на основі кредитних відносин. Вони є борговими зобов'язаннями певних суб'єктів ринкової економіки. До кредитних грошей відносять: вексель, банкноту, чек, депозитні та електронні гроші.

Так, вексель з'явився і почав використовуватися як платіжний інструмент раніше, ніж банкнота, яка бере свій початок з векселя. Чек з'явився після того, як банки стали приймати гроші на вклади, тобто приблизно одночасно з банкнотою. Власник вкладу міг взяти розписку банку і використати для платежу за своїми зобов'язаннями. Вексель – це письмове боргове зобов'язання, яке дає його власнику незаперечне право вимагати від боржника вказану в ньому суму платежу після закінчення встановленого строку [1].

Банкнота – це простий вексель емісійного банку, безстрокове зобов'язання, не пов'язане з конкретною торговельною операцією. На відміну від векселя, банкнота має суспільну гарантію, є безстроковим зобов'язанням, не пов'язана з конкретною торговою операцією, випускається в будь-яких купюрах.

Чеки являють собою цінний папір, нічим не обумовлений розпорядженням власника органу банку здійснити платіж зазначеної в ньому суми особі, яка пред'явила чек до оплати. Банки використовують чеки у двох